

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøudvalget
Att. Ninna Hedeager Olsen, Borgmester
borgmesteren@tmf.kk.dk
sekretariat@tmf.kk.dk

Energinet
Att. Niels Chr. Brix
NCB@energinet.dk

Amager Vest Lokaludvalg
Att: Erhardt Franzen
erhardt@avlu.dk
Anne Sofie Sand
Hv0x@okf.kk.dk

Amager d. 28. januar 2018

Etablering af et 132 kV højspændingskabel fra Avedøreværket til Amager koblingsstation.

Vi henvender os omkring ovenstående sag, da vi står fuldstændig uforstående over for både placeringen af dette nye kabel, og den "høringsproces" som Energinet har valgt, i samråd med Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF) i Københavns Kommune. Placeringen har væsentlig betydning, for de grundejerne der bliver berørt.

Undertegnede er i bestyrelsen for GF Stenland, der er en af de grundejerforeninger, der bliver påvirket af den valgte placering. Vi har fremsendt en kopi af dette brev, til de to øvrige grundejerforeninger der bliver berørt af kabelføringen, henholdsvis GF Verner (Stenlandsvej) og GF Fredens Bo (Dublinvej, Oxford Alle og Kingstonvej).

Væsentlige punkter i denne henvendelse drejer sig om:

- Processen og manglende høring.
- Potentiel sundhedsrisiko for børn.
- Andre væsentlige ulemper.

Processen og manglende høring

Vi blev kontaktet af Niels Chr. Brix (Energinet) den 9. januar 2018, da Niels Chr. Brix var blevet opmærksom på vores eksistens, efter et møde med vores nabogrundejerforening G.F Verner. Henvendelsen var en kort orientering om, at vores lille villavej var blevet udvalgt til at være værter for et af Energinets store infrastrukturprojekter, og at de gerne ville mødes for at drøfte arbejdets udførelse, som forventes at gå i gang i løbet af kort tid.

Vores første tilbagemelding til Energinet (9. januar) var, at vi gerne ville høre mere om processen, og de alternative placeringer der havde været drøftet, samt den sundhedsrisiko der er forbundet med at være nabo til et sådant højspændingskabel. Herefter modtog vi 10.

januar en skriftlig præsentation af projektet samt en folder om sundhedsrisici ved magnetfelter. Så vidt vi er orienteret, har den potentielle sundhedsrisiko ved magnetfelter, ikke været drøftet med de to andre grundejerforeninger, som Energinet allerede havde haft møder med.

Energinet var orienteret om, at såvel Stenlandsvej som Dublinvej havde fået påbud fra TMF, om at skulle lægges ny slidbane på vejen. Et forhold der tilsyneladende kunne give grundejerforeningerne et økonomisk incitament til at tage godt imod projektet, fordi Energinet tilbød at betale for den del af slidlaget, som grundejerforeningen ellers stod til selv at skulle betale, ifbm. reetablering af vejen.

Et lidt mærkeligt sammenhæng af omstændigheder. Vi fik pålægget fra TMF i sommeren 2017, hvor TMF allerede havde haft drøftelser med Energinet om placeringen af kablet. I øvrigt nok et pålæg, fra TMF, der synes at være en hård dom over vejen, der netop i løbet af sommeren var blevet repareret. På et dialogmøde med TMF i sensommeren, fik vi også oplyst, at kommunen ikke var bekendt med andre projekter, der ville medføre udgravning af vejen. Vi undrer os over, at TMF giver os påbud om vejrenovation, og i øvrigt fortæller os at der ikke er kommende projekter på vej, mens TMF samtidig planlægger et kabelprojekt af denne kaliber på netop vores vej.

Vi har afholdt et grundejerforeningsmøde den 14. januar, hvor grundejerne gav udtryk for væsentlig bekymring om projektet. Efterfølgende blev der afholdt informationsmøde, med Niels Chr. Brix og Vibeke Hørlyck fra Energinet den 24. januar. Mødet handlede for beboerne i grundejerforeningen om at forstå, hvordan Energinet beregner magnetfelters størrelse, samt at forstå baggrunden for Energinets forvaltning af sundhedsprincippet i denne sag. Derudover spurgte beboerne også ind til, hvorfor man havde valgt denne linjeføring ift. andre mulige linjeføringer. F.eks. kunne det give god mening at vælge en linjeføring af Vejlands Allé, hvor vejen er væsentligt bredere, og hvor der allerede ligger et tilsvarende kabel med forbindelse til koblingsstationen på Irlandsvej/Gyldenrisvej.

Vi mener ikke, at vi er blevet klogere på, hvorfor man har valgt denne linjeføring frem for en linjeføring på Vejlands Allé, som forekommer at være det naturlige valg. Vi vil derfor gerne bede om en bredere redegørelse for beslutningen om den oplyste linjeføring (aktindsigt) og om Energinets drøftelse med TMF om placering af kablet.

Vores opfattelse er at kablets naturlige føring, vil være en parallel føring med det eksisterende 132 kV kabel i Vejlands Alle. Hvis højspændingskablerne samles vil man kunne mindske magnetfelternes samlede størrelse, og derved vil man også mindske deres samlede påvirkning på omgivelserne.

Vi vil gerne give udtryk for stor utilfredshed med forløbet. Vi mener, at det er helt uacceptabelt, at to offentlige myndigheder, har planlagt et så markant infrastrukturprojekt på vores lille villavej, igennem flere år, uden vi er blevet orienteret. Vi undrer os over, at borgerorganisationen Amager Vest Lokaludvalg, heller ikke er blevet orienteret og hørt i denne proces. Det til trods for, at både Københavns Kommune og Energinet, lægger vægt på en åben dialog med borgerne. Vi har en klar oplevelse af, at vi bliver tromlet og vi føler os dårligt behandlet i denne proces.

Afslutningsvis undrer vi os over, det faktum, at grundejerforeningen Oxford Have har været inddraget i en egentlig høring. Vi er opmærksomme på, at de også er naboer til Amager

koblingsstation, men Oxford Have har i deres bemærkninger haft bekymringer ift. magnetfeltets størrelse.

Hvorfor har dette ikke givet anledning til at høre de øvrige grundejerforeninger, der potentielt også bliver nabo til kablet? Vi burde have samme rettigheder. Hvis det er tilfældet, at vi er berettiget til en høring vil vi foreslå, at de relevante myndigheder indkalder til en høring med de berørte grundejerforeninger, og fremlægger fuld dokumentation af projektet. Vi ønsker indsigt i, hvilke andre kabelføringer, der har været på tale og hvilket beslutningsgrundlag Energinet og TMF har haft for at vælge denne linjeføring.

Potentiel sundhedsrisiko for børn

Med højspændingsanlæg følger magnetfelter. Sundhedsmyndighederne har mistanke om at magnetfelter kan påvirke børns sundhed, og skriver at børn der udsættes for særligt høje 50 Hz magnetfelter (mere end 0,4 mikrotesla i gennemsnit over tid), muligvis har en øget risiko for leukæmi. Derfor opererer vi i Danmark med et såkaldt forsigtighedsprincip, hvor der ikke er faste grænser for, hvor langt man må bo fra højspændingsanlæg. Vibeke Hørlyck skriver i en e-mail til vores naboer i GF Verner den 17. januar 2018, at "*Energinet tilstræber at holde en afstand fra kablet til nærmeste hushjørne således, at magnetfeltet er faldet til under 0,4 mikrotesla som årgennemsnit. Det betyder ikke at 0,4 mikrotesla er en grænseværdi, men det er et pejlemærke for os, således at vi har noget konkret at forholde os til. For lige netop dette kabel vil vi tilstræbe at holde en afstand på minimum 6 meter fra kablet til nærmeste hushjørne. Nogle steder kan det måske ikke lade sig gøre pga. hensyn til andre forhold, og da vil vi vurdere om magnetfeltet med rimelige omkostninger kan nedbringes med en teknisk løsning*". På vores informationsmøde den 24. januar, drøftede vi magnetfelter og den potentielle sundhedsrisiko. Ifølge Energinet har vi ikke noget at være bekymrede for, men vi er stadig meget utrygge ved situationen og mener, at Energinet mangler at redegøre for en række meget væsentlige forhold i forbindelse med den potentielle sundhedsrisiko for børn:

1. Et højspændingskabel af den type, der er tale om her, medfører et magnetfelt af en betydelig størrelse. Ifølge Energinets "*katalog over magnetfelters størrelse ved forskellige typer højspændingsanlæg*" bilag 2 e, er magnetfeltet på 2,8 mikrotesla lige over kablet. Strålingen falder hurtigt, når der er tale om nedgravede kabler. Ved 3 meters afstand er magnetfeltet på 0,9 mikrotesla, og ved 6 meters afstand er magnetfeltet størrelse på 0,3 mikrotesla. Energinet har gjort opmærksom på, at de ved at rykke kablets faser tættere sammen, kan mindske magnetfeltet, og dermed mener de at kunne forsvare, at kables liggende så tæt ved beboelse.

På Stenlandsvej vil Energinet grave kablet ned ca. 3 meter fra skel. Det betyder at vi i vores forhaver vil have et magnetfelt af en ganske betydelig størrelse. Vi ved godt at vores børn ikke opholder sig meget og længe i vores forhaver, men vi mener at Energinet negligerer det faktum, at der bliver etableret et ganske betragteligt magnetfelt, ikke kun ude på vejen, men et godt stykke ind i haven.

2. Energinet angiver magnetfeltets størrelse i årgennemsnit, hvilket helt konkret betyder, at værdierne er baseret på gennemsnitsberegninger for kablets belastning, og dermed også magnetfeltets størrelse henover et år. Når Energinet angiver, at magnetfeltet vil være på 0,3 mikrotesla i 6 meters afstand fra kablet er der altså tale om et gennemsnit. Nogle gange vil kablet have et større magnetfelt, andre gange et mindre.

Årsgennemsnittet tager ikke højde for, at belastningen på el-nettet er størst i aftentimerne og om vinteren. Netop på det tidspunkt af døgnet/året, hvor vores børn, præcis som mange andre, opholder sig i husene.

Magnetfeltets størrelse kan i aftentimerne og i løbet af vinteren være væsentligt større og stærkere end det gennemsnitsberegningen angiver. Fordi kablet graves ned så tæt på bebyggelse er det meget sandsynligt, at magnetfeltet kommer til at strække sig helt ind i vores huse når vi er hjemme, og det med en større effekt end de 0,4 mikrotesla. Vi mener derfor, at der er en meget reel risiko for, at den faktiske bestråling vi vil blive udsat for, kan være væsentligt større end den gennemsnitlige. Vi spurgte på informationsmødet Energinet, om vi kunne få oplyst kablets maksimale belastning, og magnetfeltets størrelse ved kablets maksimale belastning. Det kunne vi ikke.

3. På informationsmødet blev vi også oplyst om, at Energinet for at være så sikre på deres beregninger som muligt, laver en beregning af kablets belastning, som de forudsiger den 10 år frem. Kablet forventes dog at skulle være i jorden væsentligt længere end 10 år. Energiforbruget har været stigende gennem de sidste mange år, og der er ikke noget, der tyder på at den udvikling vender – tværtimod. I den forbindelse er det vigtigt at gøre opmærksom på, at Energinet i deres "*En kort introduktion til magnetfelter og højspændingsanlæg*" skriver, at Sundhedsstyrelsen ikke anbefaler at gøre noget ift. eksisterende højspændingsanlæg tæt på eksisterende boliger. Det betyder i praksis, at der ikke vil blive fulgt op på belastningen af kablet og størrelsen af magnetfeltet, når det først ligger i jorden, så vil kablet nemlig være et eksisterende anlæg tæt på eksisterende beboelse. Det betyder, at magnetfeltets størrelse kan vokse over tid, uden at nogen forholder sig til den sundhedsrisiko, der kan være forbundet med det. Det mener vi er dybt problematisk.

Miljø- og Fødevarerministeriet har den 22. november 2017 afgjort, at Energinets etablering af et 132 kV højspændingskabel gennem et meget tæt befolket område, ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. I ansøgningen skriver Energinet, "*Når Energinet detailplanlægger den endelige linjeføring for kabelanlægget, er der en række parametre der tages hensyn til. Først og fremmest er der det samfundsøkonomiske aspekt, hvor det kortest mulige kabeltrace foretrækkes*". Dertil kommer, at Energinet selv konsekvent i høringssvar ifb. Tillæg til lokalplaner skriver, at de anbefaler at der skrives en 10 m zone ind fra kabler af lignende type til, hvor der må opføres boliger. Vi er meget bekymrede for, om Energinet i planlægningen af kabelføringen, som bygherrer og net-ejer, har vægtet de økonomiske hensyn tungere end de sundhedsmæssige.

Når det skal besluttes, hvor et kabel skal lægges inden for et givent projektområde, har kommunen den mulighed at lægge vægt på størst mulig afstand til boliger. Det ved vi, at Albertslund Kommune har valgt at gøre i en lignende sag sidste år. Det sundhedsmæssige hensyn må ubetinget veje tungere end hensynet til opgravning af offentlige veje og kortvarige trafikforstyrrelser. Vi har på basis af brev fra TMF vedr. radon i huse noteret os, at TMF går op i miljø- og sundhedsrisiko, og konkluderer på den baggrund, at TMF er interesseret i at informere om sundhedsskadelige forhold. Det er vi glade for, men vi forventer samtidig også, at TMF involverer de berørte borgere, når kommunen skal tage stilling til placeringen af et højspændingskabel, der medfører en potentiel sundhedsrisiko for de børn, der bor på den berørte strækning.

Andre væsentlige ulemper

Energinet arbejder normalt med et 7 meter bredt servitútbælte, bl.a. beskrevet i VVM ansøgningen: *"Når anlægsarbejdet er færdigt, vil kabellægningen på matrikulerede ejendomme blive omfattet af et servitutbelagt bælte på 7 m, som ikke må bebygges eller tilplantes med træer med dybdegående rødder, indskrænkning i muligheder for terrænregulering samt anlæg af fremtidig bebyggelse og vejanlæg"*. Niels Chr. Brix fra Energinet sagde på mødet, at dette ikke var tilfældet i denne sag og tilbød at føre dette ind i referatet.

Vi har efterfølgende selv undersøgt dette forhold, og det viser sig, at der er tinglyst et gadeservitut ifbm. udstykningen af vores ejendomme tilbage i 1951. Det betyder i praksis, at der allerede er et 7 m bælte fra kablet. Man må formode, at Niels Chr. Brix har undersøgt dette forhold i forbindelse med planlægningen af linjeføringen. Hvorfor bliver det ikke oplyst til mødet? Det gør os utrygge ift. den igangværende dialog.

7 m bæltet betyder formodentligt, at vi som grundejere pålægges at fælde træer og anden beplantning med stort rodnet i forhaven, hvis træerne vurderes at genere kablerne. Det finder vi, er et væsentligt indgreb i råderetten over egen grund.

Vi har ikke teknisk indsigt i andre ulemper, som kablet kan have på mennesker og ejendom, som f.eks. elektrostatisk påvirkning, elektromagnetisk påvirkning og støjpåvirkning. Vi har en forventning om, at vi loyalt bliver gjort opmærksom på, om der er sådanne påvirkninger. Indtil nu har processen ikke overbevist os om, at dette vil ske.

Konklusion

Vi mener, at det er helt uacceptabelt, at vi som beboere på den berørte strækning først bliver informeret om projektet nu, ganske få måneder før anlægsarbejdet påbegyndes. Vi føler os dårligt behandlet i denne proces, og mener at både TMF og Energinet løber fra deres løfter om ordentlig oplysning og borgerinddragelse.

Vi vil gerne anmode Københavns Kommune om at genbehandle, og uddybe den behandling og beslutning om placering, som er trukket ned over hovedet på os. Københavns Kommune skal være opmærksom på, at man kan risikere at påvirke, ødelægge og økonomisk forringe et større boligområde med den beslutning om placering, som er taget af TMF. Vi mener ikke, at vi som beboere på den berørte strækning er blevet informeret og inddraget i beslutningen om placering, hvilket er stærkt utilfredsstillende. Tværtimod synes processen at være nøje planlagt, for at undgå vores involvering og indsigelser.

Vi mener, at Energinet negligerer den sundhedsmæssige risiko for børn, der kan være forbundet med højspændingskabler. Energinet har ikke fra starten oplyst om magnetfelter og den potentielle sundhedsrisiko for børn, til deres informationsmøder med de berørte grundejerforeninger. De har heller ikke oplyst om det 7 m bælte de har brug for, for at kunne passe på deres kabel. Så vidt vi er orienteret, overvejer grundejerforeningernes bestyrelser, om det overhovedet er nødvendigt at informere de øvrige beboere på strækningen om projektet. Vi mener, at der bør holdes et informationsmøde for alle borgere på strækningen, så alle bliver ordentligt informeret om projektet. Herunder de mulige linjeføringer, der har

været i spil, samt beslutningsgrundlaget for at valget er faldet på disse. Vi mener også, at der bør informeres bredt om den potentielle sundhedsrisiko, som kablet kan udgøre for områdets børn.

Vi anmoder om, at Københavns Kommune genovervejer placeringen til Vejlands Allé. Vi har svært ved at tro, at det ikke kan lade sig gøre, at placere kablet på denne lokation.

Vi har stadig rigtig mange spørgsmål, og ønsker en redegørelse for, hvordan installationen af dette højspændingsanlæg, kommer til at influere på området vi bor i på længere sigt. Forventer man på sigt, at kablets kapacitet skal udnyttes fuldt ud, så magnetfeltet og den potentielle sundhedsrisiko for vores børn bliver væsentligt større?

Må vi venligst høre fra jer, og få tilsendt sagens akter, idet vi også forventer at få en grundig skriftlig redegørelse af sagen.

Venlig hilsen
GF Stenlands bestyrelse

Michael Ljungmann

Anne Katrine Tørring

Kim Laustsen

Følgende brev er også sendt til orientering til

GF. Verner
Gf.verner@hotmail.dk

GF. Fredensbo
bestyrelsen@fredens-bo.dk